

DET KONGELIGE
MILJØVERNDEPARTEMENT

MOTTATT

24 AUG 2010

FMOA

Oslo kommune v/Plan og bygningssetaten

P. b. 364 Sentrum

0102 OSLO

Deres ref

Vår ref
201000605-/HEF

Dato 20 AUG 2010

Vedrørende tillatelse etter markaloven til igangsetting av arbeid med reguleringsplan, gang- og sykkelvei i Maridalen i Oslo

Vi viser til Oslo kommunes brev av 19. januar 2010, oversendt fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus med Fylkesmannens tilråding 10. februar 2010. Vi viser videre til tilleggsuttalelse fra Fylkesmannen 16. juni 2010 og til henvendelse 10. april 2009 fra Naturvernforbundet Oslo Nord (kopier vedlagt til orientering).

Saken gjelder kommunens anmodning om tillatelse til igangsetting av arbeid med reguleringsplan for gang- og sykkelvei fra Brekke til Hammeren i Maridalen etter markaloven § 6 første ledd, jf § 7. Miljøverndepartementet gir med dette kommunen tillatelse til å sette i gang planarbeidet innenfor markalovens rammer og øvrige bestemmelser. Kommunen må i forbindelse med planarbeidet ta hensyn til virkningene for øvrig friluftsliv, naturopplevelser og idrett. Kommunen må velge løsninger som sikrer at ulempene for de øvrige hensyn loven skal ivareta blir så små som mulig, både når det gjelder utformingen av tiltaket og gjennomføringen av nødvendige anleggsarbeider.

Anlegg av gang- og sykkelvei i Maridalen vil kreve tillatelse eller dispensasjon fra forskrift 31. august 2001 nr. 978 om vern av Maridalen landskapsvernområde. Søknad om tillatelse etter verneforskriften eller dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48 må være avgjort av Fylkesmannen i Oslo og Akershus før kommunen eventuelt treffer sitt endelige planvedtak og sender planen til departementet for stadfesting etter markaloven § 6 annet ledd.

Postadresse
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo

Kontoradresse
Myntgt. 2
postmottak@md.dep.no
www.miljo.no

Telefon
22 24 90 90
Org no.
972 417 882

Avdeling for naturforvaltning
Telefaks
22 24 95 60

Saksbehandler
Hege H. Feiring
22 24 58 91

Bakgrunn

Oslo kommune viser til et vedlagt planinitiativ for reguleringsplan for gang- og sykkelvei i Maridalen. Området ligger innfor Marka og oppstart med reguleringsplan krever tillatelse av departementet, jf markaloven § 6. Området ligger også innenfor Maridalen landskapsvernområde, jf. forskrift 31. august 2001 nr. 978, og utarbeidelse av gang- og sykkelvei vil kreve dispensasjon fra verneforskriften.

Kommunen fremholder at bakgrunnen for tiltaket er at det er behov for bedre trafikksikkerhet for gående og syklende langs Maridalsveien i Marka. Området er et populært rekreasjonsområde som i følge kommunen benyttes av et stort antall gående og syklende året rundt. Kommunen oppfatter tiltaket som et nødvendig infrastrukturtiltak som kan tillates jf. markaloven § 7.

Kommunen ber om tillatelse til igangsetting av arbeid med reguleringsplan for "gang- og sykkelvei i Maridalen". I det vedlagte planinitiativet nevnes "sykling på utvidet skulder/sykkelfelt som en løsning det skal ses spesielt på". Av et forprosjekt tilsendt departementet pr. e-post 20. mai 2010 fremgår at kommunen i tillegg til sykling på utvidet skulder vurderer flere ulike alternativer, også separat gang- og sykkelvei. Fylkesmannen har kommentert dette i tilleggsuttalelse 16. juni 2010.

Fylkesmannens vurdering

Fylkesmannen viser i sin tilråding 10. februar 2010 til markaloven § 7 der det fremkommer at kommunale planer kan åpne for offentlige infrastrukturprosjekter uten hensynet til byggeforbudet i §§ 4 og 5 i markaloven. Fylkesmannen er kjent med at Maridalsveien er mye brukt av syklister og rulleskiutøvere og at det av trafikksikkerhetsmessige grunner er behov for å finne løsninger for denne brukergruppen. Fylkesmannen mener en utvidelse av Maridalsveien trolig vil være den beste løsningen for at inngrepene i verneområdet blir minst mulig. Fylkesmannen mener det er ønskelig at utbedring av skulderen langs veien blir terrengtilpasset og at bredden på traseen minimaliseres. Fylkesmannen er av den oppfatning at tilrettelegging for syklister i dette området er positivt for utøvelse av friluftslivet og således i tråd med formålet i markaloven. Det er imidlertid viktig at tiltaket utformes slik at naturopplevelseskvaliteten og landskapsbildet ikke forringes.

Fylkesmannen anbefaler på denne bakgrunn at det gis tillatelse til oppstart av arbeid med reguleringsplan for gang- og sykkelvei langs Maridalsveien fra Brekke til Hammeren. Fylkesmannen anfører at tiltaket må ta betydelige hensyn til natur- og friluftslivsinteresser. Herunder må det vises til hvordan tiltaket vil bli anlagt med sikte på minst mulig negative konsekvenser for friluftsliv og naturmiljøet, herunder hvilke avbøtende tiltak som vil bli gjennomført. Fylkesmannen fremholder at konsekvenser for naturmiljøet, herunder for eventuelle rødlistearter som berøres av tiltaket, må utredes og vurderes. Fylkesmannen viser også til at det må gjennomføres analyser som viser

konsekvenser for landskapsbildet, som er en viktig faktor for å vurdere tiltakets konsekvenser for friluftsliv og naturopplevelse.

Fylkesmannen påpeker at området omfattes av forskrift 31. august 2001 nr. 978 om vern av Maridalen landskapsvernområde, Oslo kommune, og at det i planprosessen må redegjøres for konsekvensen av tiltaket for landskapsvernet og eventuelle avbøtende tiltak. Fylkesmannen påpeker videre at det deretter må søkes om dispensasjon fra verneforskriften.

I sin tilleggsuttalelse 16. juni 2010 opplyser Fylkesmannen å være skeptisk til at større arealer beslaglegges i et landskapsvernområde, og viser til sin tidligere uttalelse om at det er ønskelig at utbedring av skulderen langs veien blir terrengtilpasset og at bredden på traseen minimaliseres. Videre opplyser Fylkesmannen at det forutsettes at det utredes alternativer som minimerer inngrep i dyrket jord av nasjonal og regional verdi for matproduksjon. Fylkesmannen ber om at det vurderes hvordan totalinngrepet i dyrket mark kan holdes lavt uten at trafikksikkerheten reduseres, og at det bør vurderes om en kombinasjon av redusert hastighet og utbedring av skulder kan redusere totalinngrepet i dyrket mark.

Departementets vurderinger

Departementet finner at arbeid med reguleringsplan for gang- og sykkelvei i Maridalen fra Brekke til Hammeren kan starte opp innenfor rammene av markalovens formål og øvrige bestemmelser. Bedre trafikksikkerhet for gående, syklende og rullskiutøvere vil gjøre Maridalen mer tilgjengelig for disse og derfor ha positiv virkning for friluftslivet og idrett.

Kommunen må imidlertid velge løsninger som sikrer at ulempene for de øvrige hensyn loven skal ivareta blir så små som mulig, både når det gjelder utforming av tiltaket og når det gjelder gjennomføringen av nødvendige anleggsarbeider.

I planarbeidet må kommunen ta hensyn til virkningene for øvrig friluftsliv, naturopplevelse og idrett. I tillegg må kommunen søke løsninger som tar hensyn til landskap, natur- og kulturmiljø med kulturminner. Det må gjennomføres analyser som viser konsekvenser for landskapsbildet. Kommunen må i planarbeidet ta særlig hensyn til at planområdet er innenfor Maridalen landskapsvernområde, jf. forskrift 31. august 2001 nr. 978. Videre må kommunen utrede alternativer som minimerer inngrep i dyrket jord av nasjonal og regional verdi for matproduksjon og vurdere hvordan totalinngrepet i dyrket mark kan holdes lavt.

Oslo kommune må dermed særlig legge vekt på følgende momenter i den videre planleggingen:

- Alle tiltak må gjennomføres med minst mulig terrengmessige inngrep og landskapsmessig eksponering
- *Virkningene for øvrig friluftsliv, naturopplevelse og idrett, samt for landskap, kulturlandskap og kulturmiljø med kulturminner* må utredes og vurderes
- Kommunen må utrede et alternativ med bred skulder som alternativ til separat gang- og sykkelvei.
- Konsekvenser for naturmiljøet, herunder for eventuelle rødlistearter som berøres av tiltaket, må utredes og vurderes
- Det må vises hvilke avbøtende tiltak som vil bli gjennomført.
- Det må gjennomføres en arkeologisk registrering av planområdet. Registreringen må også omfatte arkeologiske funn og kulturminner som ikke er underlagt registreringsplikt etter kulturminneloven.
- Søknad om tillatelse etter forskrift 31. august 2001 nr. 978 eller dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48 må være avgjort før kommunen treffer sitt endelige planvedtak

Det aktuelle planområdet er innenfor Maridalen landskapsvernområde, jf. forskrift 31. august 2001 nr. 978 om vern av Maridalen landskapsvernområde, Oslo kommune, Oslo, og anlegg av gang- og sykkelvei i Maridalen vil kreve tillatelse etter verneforskriften eller dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48.

Naturvernforbundets lokallag i Oslo Nord har i brev til departementet 10. april 2010 anført at det er urimelig å utsette vurderingene etter verneforskriften til etter behandlingen etter markaloven. Departementet vil bemerke at tillatelse til igangsetting av planarbeid er en prosessledende beslutning. En slik tillatelse innebærer ikke noe forhåndstilsagn om at kommunens fremtidige planvedtak vil bli stadfestet av departementet. Den innebærer heller ingen forskuttering av utfallet av en søknad om dispensasjon fra verneforskrifter eller annet regelverk. Siden tillatelse til igangsetting av planarbeid gis før planoppstart og altså på et tidlig stadium i prosessen, og dermed før aktuelle utredninger, nødvendige vurderinger og valg av løsninger er foretatt, mener departementet det vil være uhensiktsmessig å kreve at søknad om tillatelse eller dispensasjon etter verneforskriften skal være avgjort før tillatelse til igangsetting av planarbeid gis. Søknad om tillatelse eller dispensasjon må imidlertid være avgjort før kommunen eventuelt treffer sitt endelige planvedtak og vedtak om å sende det til departementet for stadfesting etter markaloven § 6 annet ledd.

Konklusjon

Departementet gir med dette tillatelse til igangsetting av arbeid med reguleringsplan i henhold til markaloven § 6 første ledd, jf § 7 første ledd. I det videre planarbeidet må kommunen særlig legge vekt på de momenter departementet har påpekt ovenfor.

For å få rettsvirkninger etter plan- og bygningsloven, må kommunens endelige planvedtak i saken stadfestes av Miljøverndepartementet, jf. markaloven § 6 annet ledd.

Departementet kan i den forbindelse gjøre de endringer som anses nødvendige. Tillatelse til planoppstart innebærer ikke at det gis forhåndstilsagn om at kommunens fremtidige planvedtak vil bli stadfestet av departementet. Søknad om tillatelse etter forskrift 31. august 2001 nr. 978 eller dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48 må være avgjort før kommunen treffer sitt endelige planvedtak og sender planen til departementet for stadfesting.

Det er et krav i naturmangfoldloven § 7 at prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 skal legges til grunn ved utøving av offentlig myndighet og at vurderingen og vektleggingen skal fremgå av beslutningen.

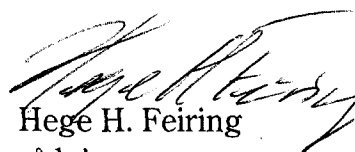
Kravet i naturmangfoldloven § 7 gjelder også for kommunen som planmyndighet. Det legges til grunn at kommunen gjør rede for og synliggjøre alle relevante forhold og vurderinger i forhold til naturmangfoldloven §§ 8 – 12 ved innsending av eventuelt planvedtak til stadfesting, slik at departementet får et tilstrekkelig vurderingsgrunnlag.

Departementets tillatelse til planoppstart er en prosessledende beslutning som ikke kan påklages.

Departementet minner for øvrig om at bestemmelsene om arkeologisk registrering etter kulturminneloven gjelder i tillegg til markaloven. Videre gjelder krav om tillatelse eller konsesjon etter andre lover i tillegg til markaloven.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Hege H. Feiring
rådgiver

Kopi:

Fylkesmannen i Oslo og Akershus
Fylkesmannen i Buskerud
Fylkesmannen i Oppland
Fylkesmannen i Østfold
Asker kommune
Bærum kommune
Enebakk kommune
Gjerdrum kommune
Hobøl kommune
Hole kommune

Jevnaker kommune
Lier kommune
Lunner kommune
Lørenskog kommune
Nannestad kommune
Nittedal kommune
Oppegård kommune
Ringerike kommune
Rælingen kommune
Røyken kommune
Skedsmo kommune
Ski kommune

FYLKESMANNEN I OSLO OG AKERSHUS

Miljøvernavdelingen

Miljøverndepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo

Deres ref.:   Deres dato: Vår ref.:   Saksbehandler: Dato:
2009/26399 M-FO   Marit Lillesveen, miljø   16.06.2010
Line Thuen Nielsen, landbruk

VEDR GANG - SYKKELVEI MARIDALEN

I forbindelse med Miljøverndepartementets behandling av tillatelse til planoppstart for gang – og sykkelvei fra Brekke til Hammeren, har Fylkesmannen fått tilsendt ytterligere informasjon om tiltaket. Tiltaket ble i brev fra Samferdselsetaten 19.januar 2010 beskrevet som ”sykling på utvidet skulder/ sykkelfelt”. Ut fra det skisserte omfanget var Fylkesmannen positiv til planoppstart.

I de nye opplysningene fremkommer at det er utarbeidet fire alternative forslag med ulikt omfang. Ut fra disse opplysningene er miljøvernavdelingen skeptisk til at større arealer beslaglegges i landskapsvernområde og viser til vår tidligere uttalelse: ”*Det er ønskelig at utbedring av skulderen langs veien blir terrengtilpasset og at bredden på traseen minimaliseres.*”

Landbruksavdelingens uttalelse

Hensynet til jordressurser og kulturlandskap er et viktig hensyn i plan- og bygningsloven, jf § 3. Fylkesmannen viser til nasjonalt mål om å ”... halvere omdisponeringstakten for verdifulle jordressurser innen 2010”. Nasjonale og regionale mål om beskyttelse av jordressurser og kulturlandskap i et langsiktig perspektiv skal sikre arealer for matproduksjon og er begrunnet med miljø- og bærekraftshensyn, jf St meld nr 26 (2006-2007) *Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand* og ”*Regionale strategier for vern av jordressurser og kulturlandskap i Akershus*”.

Den planlagte gang- og sykkelveien langs Maridalsveien fra Brekke til Hammaren ligger i et område med lettbrukt fulldyrket jord godt egnet for korndyrking. Fylkesmannens landbruksavdeling anser det som positivt at det tilrettelegges for allmenn ferdsel, friluftsliv og idrett i marka, men forutsetter at det utredes alternativer som minimerer inngrep i dyrket jord av nasjonal og regional verdi for matproduksjon. Dette må framgå tydelig av saksutredningen. Utbygging på dyrket mark er i strid med nasjonale og regionale føringer for jordvern. Jordvernet har de siste årene blitt ytterligere styrket, jf ”jordvernrevet til kommunene fra Miljøvernministeren og Landbruksministeren av 21.02.06. Landbruksavdelingen mener at utbygging på dyrket mark i størst mulig grad må unngås.

Landbruksavdelingen ber om at det vurderes om totalinngrepet i dyrka mark kan reduseres uten at trafikksikkerheten reduseres. Vi viser til brev av 12.1.2010 og 10.2.2010. Det bør

FYLKESMANNEN I OSLO OG AKERSHUS

vurderes om en kombinasjon av redusert hastighet og utbedring av skulder kan redusere totalinngrepet i dyrket mark.

Med hilsen

Are Hedén
seksjonssjef

Marit Lillesveen
overingeniør

Godkjent og ekspedert i papirform uten underskrift.

Miljøverndepartementet
v/ Linda Lund

Naturvernforbundet i Oslo Nord,
Christian Børs Lind,
lokallagsleder

Dato 10.4.2010

Vedrørende Fylkesmannens brev av 10.2.2010 til Miljødepartementet om gang- og sykkelvei i Maridalen

Fylkesmannen i Oslo har i brev av 10 febr 2010 anbefalt overfor Miljøverndepartementet at Oslo Kommune får igangsette arbeid med reguleringsplan for gang- og sykkelvei i Maridalen. Med henvisning til det som er Fylkesmannens vurderinger, vil Naturvernforbundets lokallag i Oslo Nord fraråde at slik tillatelse gis.

Å ha tilgang til natur og særlig kulturlandskap på sykkel er noe Naturvernforbundet mener det skal legges bedre til rette for. Og slik sett er det lett å se argumenter som isolert sett taler for å anlegge ny gang- og sykkelvei også i Maridalen - i denne omgang fra Brekke til Hammeren. Faren er at hensynet til konsekvens og sammenheng i forhold til vedtatte verneformål med forskrifter hules ut. At det kan skape presedens for nye, liknende inngrep, er også en reell fare.

Å "tillate planlegging" høres tilforlatelig ut, men erfaring tilsier at ja til planlegging også blir et ja til realisering. De prinsipielle sidene bør derfor vurderes mest mulig i forkant av et slikt ja, ikke i etterkant. Dersom innvendingene er vesentlige nok, bør heller ikke planlegging igangsettes.

Vi reagerer på noen av premissene Fylkesmannen legger til grunn når han anbefaler oppstart av reguleringsplan for gang- og sykkelvei (som i praksis dreier seg om en sykkel- og rullerulleskitrasé). Maridalen er et av de få områdene i landet som er omfattet av et dobbelt sett med verneregler ("regimer"), og logisk sett skulle det tilsi ekstra aktsomhet når det meldes lokale ønsker om omfattende inngrep. Begge regimene burde vurderes samtidig og i sammenheng, og ikke uavhengig av hverandre. Skal noe vurderes før det andre, bør det sterkeste regimet (landskapsvernet) legges til grunn for å unngå at føringer fra det svakeste vernet (reguleringsplan i forhold til Markaloven) vanskeliggjør en senere korrekt vurdering etter det sterkeste.

Uforløste og mangelfulle vurderinger fra Fylkesmannen

Fylkesmannen oppsummerer selv i sitt brev av 10.2.2010 til MD forholdet til Maridalens verneforskrift slik:

" Utarbeidelse av sykkeltrase fra Brekke til Hammeren krever dispensasjon fra forskrift om vern av Maridalen landskapsvernområde. Forvaltningsmyndigheten eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan gi tillatelse til utbedring av offentlig vei (pkt 4) og til enkle tiltak for friluftslivet som ikke er i konflikt med verneformålet (pkt

11). Forvaltningsmyndigheten kan også gjøre unntak fra vernebestemmelsene når formålet med vernet krever det. Likeledes kan det gjøres unntak for arbeider og tiltak av vesentlig samfunnsmessig betydning og i spesielle tilfeller dersom det ikke strider mot formålet med vernet.”

Dette står i brevet under overskriften ”Fylkesmannens vurdering”, og man skulle derfor tro at det kom en vurdering av om tiltaket kunne falle inn under en eller flere av disse dispensasjonsbestemmelsene eller ikke. Men en slik vurdering mangler, i hvert fall eksplisitt. I stedet kommer en vurdering av hvor viktig denne nye traseen er for syklister og rulleskibrukere. Fylkesmannen skriver:

”Fylkesmannen er kjent med at Maridalsveien er mye brukt av syklister og rulleskiutøvere og at det av trafiksikkerhetsmessige grunner er behov for å finne løsninger for denne brukergruppen.”

Maridalen er vernet bokstavelig talt i sin helhet, herunder eksisterende bilvei. Og i denne situasjonen oppstår det tidvis en interessekonflikt mellom biler, syklister og rulleskibrukere. Denne konflikten ønsker Oslo kommune å løse ved å bygge ny asfalttrasé og sender en forespørsel om dette til Fylkesmannen som skal forvalte verneinteressene. Men Fylkesmannens oppgave er da ikke primært å finne løsninger på et lokalt problem, men å vurdere om de løsningene som kommunen foreslår er forenlig med forskriftenes nasjonalt bestemte krav.

Det er en mangel ved Fylkesmannens vurdering at han ikke sier noe om hvilke unntaksbestemmelser som i det hele tatt kan være aktuelle. Men det kan se ut som Fylkesmannen tenker seg at det er unntaksbestemmelsen i kap. VI pkt 4 som er mest aktuell i denne sammenhengen. I denne står følgende:

”Forvaltningsmyndigheten [...] kan gi tillatelse til: [...] Enkle tiltak for friluftslivet som ikke er i konflikt med verneformålet.”

Men i neste setning virker det som om fylkesmannen innser at ”enkle tiltak ikke er nok for sykkel- og rulleskibrukere”. I hvert fall skriver han:

”De senere årene har det blitt opparbeidet gode stier og turveier for det enkle friluftslivet (turgåere o.l). Det er ikke ønskelig at disse traseene blir ytterligere opparbeidet, og en utvidelse av Maridalsveien vil trolig være den beste løsningen for at inngrepene i verneområdet blir minst mulig. Det er ønskelig at utbedring av skulderen langs veien blir terrengtilpasset og at bredden på traseen minimaliseres.”

Her innrømmer i praksis Fylkesmannen at syklister og rulleskibrukere trenger noe mer enn enkle tiltak for friluftslivet. Fylkesmannen tar for gitt at det aktuelle tiltaket er nødvendig for å tilfredsstillere behovet for syklister og rulleskibrukere. Begrensninger på bilene i form av lavere fartsgrense eller lignende blir ikke vurdert. Men det mest alvorlige er at Fylkesmannen ikke foretar noen vurdering av om bygging av nye asfalttraséer i et vernet kulturlandskap i det hele tatt kan betraktes som ”enkle tiltak for friluftslivet”, tiltak av ”vesentlig samfunnsmessig betydning” eller annet som Fylkesmannen tenker seg skal være grunnlaget for å innvilge dispensasjon. For at det kreves unntak er hevet over enhver tvil.

Inkonsistent om mål og formål

Fylkesmannen innrømmer indirekte at ny asfalt på et flere kilometer langt strekk vil være et inngrep i verneområdene, men nøyer seg med å uttrykke et ønske om at inngrepene skal bli minst mulige. Selv om brevet ikke inneholder noen eksplisitt vurdering, så virker det indirekte som om Fylkesmannen har godkjent at nyanlagte traseer for sykkel og rulleskibrukere kan falle inn under begrepet enkle tiltak for friluftslivet. Men fylkesmannen lar ganske enkelt være å forholde seg til at forskriften ikke åpner selv for enkle tiltak for friluftslivet hvis disse kommer i konflikt med verneformålet.

I neste setning foretar Fylkesmannen et nokså spesielt grep. Der man forventer å finne en vurdering av tiltaket nettopp i forhold til verneforskriftens formål, kobler han i stedet inn Markalovens formål - som er et helt annet:

"Fylkesmannen er av den oppfatning at tilrettelegging for syklister i dette området er positivt for utøvelse av friluftslivet og således i tråd med formålet i markaloven."

I Markaloven er hensynet til friluftsliv eksplisitt en del av verneformålet. Det er ikke tilfellet i landskapsvernet for Maridalen, hvor vern av landskapskvalitetene som sådan utgjør verneformålet. I forskriftens kapittel III heter det:

"Formålet med vernet er å bevare det vakre og egenartede natur- og kulturlandskapet i Maridalen som en helhet, med særpreg fra tidligere tiders jordbrukslandskap, og med de [...] kulturhistoriske elementer som bidrar til å gi området dets verdifulle karakter."

Det er denne helheten med særpreg fra tidligere tiders jordbrukslandskap som Fylkesmannen er satt til å verne. Fartsårer er selvsagt en essensiell del av dette landskapet, selv om dagens trase og veibredde for biltrafikk ikke er "opprinnelig". Men når man går til skrittet å vedta vern, enten det gjelder vern av naturmangfold, bygninger, landskap eller annet, så sier det noe om viljen til å bevare status quo - på vernetidspunktet. Fylkesmannen foretar i det hele tatt ingen vurdering av om nyanlagte asfalttraseer er forenlig med verneformålet i Maridalen. Vi mener denne manglende vurderingen er så vesentlig at MD må sende saken tilbake til Fylkesmanne og be om en eksplisitt vurdering av mulige konsekvenser. (For gamle trær, grensemarkeringer, eldgamle jorder inntil eksisterende vei, områder ved Skjerven gård med arkeologiske funn tilbake til jernalderen osv.) Vurderingen må dessuten foretas av personer med faglig kompetanse på relevante områder.

Å sette i gang er reguleringsplan er uholdbart hvis det er klart at selv en minimumsbredde på en nyanlagt trase vil være i uforenlig konflikt med verneformålet og forskriften. Rulleski trenger åpenbart en viss bredde og det blir fort relativt omfattende.

Fylkesmannen skriver at det er "viktig at tiltaket utformes slik at (...) landskapsbildet ikke blir forringet." Etter vårt skjønn er dette uforenlige forutsetninger. Skal "landskapsbildet ikke

fornings" (agrarhistoriske o.a. premisser lagt til grunn), er et inngrep av denne typen umulig.¹

Korrekt saksbehandling?

I Maridalens verneforskrift kapittel IX står det:

"Forvaltningsmyndigheten oppnevner et rådgivende utvalg. Det rådgivende utvalget skal gi råd om planlegging og gjennomføring av skjøtseltak og i saker av prinsipiell betydning for forvaltningen av verneområdet."

Av saksdokumentene kan vi ikke se at slikt rådgivende utvalg har vært konsultert i denne saken. De skal gi råd både om planlegging og i saker av prinsipiell betydning for forvaltningen av verneområdet. Dette virker i så fall som mangelfull saksbehandling.

Bit for bit-argumentasjon

Med utgangspunkt i at Maridalsforskriften er strengere enn Markaloven, blir det helt urimelig å utsette alle reelle vurderinger relatert til verneforskriften til etter behandlingen i forhold til Markaloven slik Fylkesmannen foreslår.

"Dersom det gis tillatelse til oppstart av arbeid med reguleringsplan, må det i planprosessen redegjøres for konsekvensene av tiltaket for landskapsvernet og eventuelle avbøtende tiltak. Deretter må det søkes om dispensasjon fra verneforskriften."

Det holder ikke at Fylkesmannen anbefaler tiltaket overfor MD med sin vurdering av at de foreslåtte tiltakene er forenlig med formålet i Markaloven, og samtidig utsette å vurdere om de samme tiltakene er forenlige med formålet til verneforskriften til etter at reguleringsplanen er laget. Det blir en bit for bit-taktikk som favoriserer det aktuelle tiltaket på bekostning av verneinteressene.

Presedensproblem

"Når er nok nok?" Det finnes knapt noen "naturlig" grense for når man har bygget ut Maridalsveien NOK. Oslo er en storby og det er opplagt at tilrettelegging av en slik trasé svært fort vil fylles opp med nye brukere. Med økt trafikk, kollisjonsfare både mellom ulike typer utfoldelse og motgående trafikk, er det bare et tidsspørsmål før kravet om trasé også på andre siden av veien samt forlengelse forbi Hammeren blir reist. Med Fylkesmannens begrunnelse for å anbefale tiltaket, er det vanskelig å se på hvilket grunnlag nye inngrep skal kunne begrenses.

Nasjonale verdier

Et springende punkt blir hva slags tilnærming man har til hva et område som Maridalen representerer. For mange lokale interessenter og aktører er Maridalen å anse som et "utnyttet område" hvor det enkelt og billig kan legges til rette for ulike tiltak for utvalgte

---

¹ Som en mer pedagogisk enn faglig illustrasjon: Neppe noe sted i landet er et landskap brukt mer som location for filmopptak når det er behov for "å skru tida" tilbake. En ny asfalttrasé parallelt med nåværende "landevei" vil ikke bare "forringe landskapet"; det vil utelukke området som alternativ for slike formål..

brukerinteresser. Men arealene er båndlagt for bestemte nasjonale formål, og har fått en spesifikk (nasjonal) verdi som sådan: På bakgrunn av at Maridalen ble ansett som, og er et *enestående agrarhistorisk landskapsrom*, vurdert som et av de syv mest verdifulle i landet, vedtok Kongen i statsråd at området skulle bevares og skjøttes i tråd med hvordan et slikt område kan fortsette å presentere de agrarhistoriske linjene - opp mot vernetidspunktet. I etterkant å anlegge en ny asfaltert trasé inn over i området kan derfor bli et spørsmål om å frata det nasjonale fellesskapet kulturverdier, der verneforskriften sier klart fra om at intensjonene er de motsatte. Dette bør så være avgjørende i en overordnet vurdering, ikke å dra og strekke i verneforskriftene til et mulig punkt hvor de innfortolkes på tvers av lovgivers intensjoner.

I enda klarere tekst: Etersom Maridalen er vernet i en nasjonal kontekst, må lokale ønsker om omregulering for lokale formål vike, dersom de bryter de nasjonale forutsetningene. Over hele landet er problemstillingen den samme, enten det gjelder vern av rovdyr og andre arter, fortsatt vern av vernede vassdrag, vern av strandsonen osv. Noen verdier er så viktig at det naturlig blir et nasjonalt ansvar å ta vare på dem. Nasjonale verdier må vernes på nasjonale nivåer, og selv der hvor forvaltningen av et nasjonalt vern har vært delegert til et lavere nivå, må de nasjonale myndighetene være seg dette ansvaret bevisst. Det må også gjelde selv om det er hovedstaden som står for de lokale interessene i dette tilfellet.

Biomangfold

Vi vil også understreke Maridalens markante betydning for biologisk mangfold i en naturtype som forsvinner over hele landet. Per i dag er det oss bekjent ikke påvist spesielt mange rødlistearter i området, men det er desto viktigere som reservat for en rekke kulturlandskapsrelaterte arter som går tilbake både i europeisk og skandinavisk sammenheng. Oppsplitting av landskap, med tiltakende grad av barrierer, er generelt uheldig for økosystemenes robusthet og de kan potensielt redusere enkeltarters levedyktighet.

Med vennlig hilsen

Christian Børs Lind (sign),

Leder Naturvernforbundets lokallag i Oslo Nord